

Súd: Okresný súd Malacky
Spisová značka: 31C/48/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1619201398
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Žigo
ECLI: ECLI:SK:OSMA:2020:1619201398.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Malacky, v konaní pred sudcom JUDr. Rastislavom Žigom, v právnej veci žalobcu: D. D., narodený XX.XX.XXXX, bytom D. W. XXX, XXX XX D. W., zastúpený: N.. V.. C. G., C., advokát, sídlom H. 3, XXX XX I., proti žalovanej: G. republika - B. úrad H., U. XX, XXX XX H., o určenie právnej skutočnosti v dedičskom spore, takto

rozhodol:

I. Súd návrh na odpustenie zmeškania lehoty zamieťa.

II. Súd žalobu zamieťa.

III. Súd priznáva žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100% voči žalobcovi, o ktorých výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenou tunajšiemu súdu prostredníctvom portálu ežaloby dňa 11.06.2020 sa žalobca domáhal určenia, že je dedičom po poručiťke I.. Y. Y., rodenej Y., narodenej XX.XX.XXXX, naposledy bytom D. W. XXX, XXX XX D. W., zomretej dňa XX.XX.XXXX. V žalobe uviedol, že v G. dňa 25.02.2019 bolo vydané uznesenie notárskym úradom JUDr. Danice Molnárovej pod sp. zn. 12 D 535/2018, pričom JUDr. Danica Molnárová v tomto konaní postupovala ako súdny komisár vo veci prejednávania dedičstva po poručiťke I.. Y. Y., rodenej Y.. Z výsledkov dedičského konania vyplynulo, že poručiťka nemala príbuzných, ktorí by boli oprávnenými v dedičskom konaní. Rovnako nezanechala závet a žalobcovi bola uložená povinnosť podať žalobu o určenie, že je dedičom po poručiťke s poukazom na § 194 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku. Uviedol, že v konaní nie je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem. Vzhľadom k tomu, že poručiťka zomrela slobodná, bezdetná a bez akejkoľvek rodiny, nerozlučné spoločenstvo neprichádza do úvahy. Spornou skutočnosťou, ktorá vznikla v dedičskom konaní bolo, či žalobca má právo dediť v III. dedičskej skupine ako osoba, ktorá s poručiťkou žila po dobu najmenej jedného roka pred jeho smrťou, pričom znášali náklady na spoločnú domácnosť.

2. Súd doručil žalobu žalovanému dňa 23.07.2019. Žalovaný využil právo repliky, pričom nárok žalobcu poprel v celom rozsahu. Uviedol, že o prebiehajúcom dedičskom konaní nevedel, čím bola podľa neho porušená procesná norma § 191 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku. Poukázal na to, že do dedičského konania nebol vôbec prizvaný zástupca štátu a boli porušené práva štátu a to jeho právo predniesť, či doplniť návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k vykonaným dôkazom. Poukázal na to, že právo uznať alebo popierať skutkové tvrdenia domnelého dediča patrilo štátu a nie dedičskému súdu. Tvrdil, že súdna notárka sa nepokúsila o zmier medzi stranami sporu. Ďalej poprel skutkový stav uvádzaný žalobcom a tvrdil, že žalobca s poručiťkou v spoločnej domácnosti nežil.

3. Súd doručil žalobcovi vyjadrenie žalobcu, pričom právo repliky nevyužil. Zástupkyňa žalobcu na pojednávaní uviedla, že právo repliky nevyužívajú a vyjadrenie žalobcu im bolo doručené.

4. Súd stanovil súdne pojednávanie na deň 09.12.2020, na ktoré sa strany sporu riadne dostavili. Súd vykonal dokazovanie pripojeným dedičským spisom č.k. 12 D 535/2018 a oboznámil sa s listinnými dôkazmi, ktorých obsah a pravosť strany nenamietali.

5. Z dedičského spisu Okresného súdu Malacky č.k. 12 D 535/2018 súd zistil, že : uznesením Okresného súdu Malacky č.k. 12 D 535/2018 - 82 zo dňa 25.02.2019 poverená notárka JUDr. Danica Molnárová, ako súdna komisárka poverená súdom konanie o dedičstve prerušila a odkázala D. D., aby v lehote do dvoch mesiacoch od právoplatnosti tohto uznesenia podal žalobu na Okresný súd Malacky o určenie, že je dedičom po poručiteľke I. Y. Y.. V odôvodnení predmetného uznesenia uviedla, že Okresný súd Malacky podľa § 161 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku poveril notárku JUDr. Danicu Molnárovú, aby ako súdna komisárka konala a rozhodovala vo veci prejednávania dedičstva po poručiteľke I. Y. Y., rodenej Y.. Podľa potvrdenia v lustrácii poručiteľky v Notárskom centrálnom registri závetov, výsledkov predbežného vyšetrenia, vyhlásení účastníkov a obsahu dedičského spisu bolo zistené, že poručiteľka zomrela ako slobodná, bezdetná, bez zanechania závetu, rodičia sa jej smrti nedožili, sestra zomrela ako slobodná bezdetná, prarodičia poručiteľku predumreli a teta poručiteľky taktiež poručiteľku predumrela. Odkázala na ustanovenie § 475 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak nededí manžel ani žiadny z rodičov, dedia v tretej skupine rovnakým dielom poručiteľovi súrodenci a tí, ktoré žili s poručiteľom najmenej po dobu jedného roku pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktorí sa z toho dôvodu starali o spoločnú domácnosť alebo boli odkázaná výživou na poručiteľa. Ďalej uviedla, že účastník dedičského konania D. D. vyhlásil, že s poručiteľkou žil v spoločnej domácnosti, pričom z obsahu spisu vyplýva, že poručiteľka žila sama. Na základe uvedených skutočností, ako aj na skutočnosť, že dedičské právo závisí od posúdenia skutkového stavu, nakoľko D. D. tvrdil, že žil s poručiteľkou v spoločnej domácnosti, čo popreli I. S. vzdialená príbuzná, Q. I., sused, C. Y., známy, rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia. Súčasne uznesenie obsahuje poučenie o možnosti podať odvolania v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia u notárky.

6. V predmetnom dedičskom spise je na čísle listu 83 záznam o doručení predmetného uznesenia žalobcovi, pričom prevzatie podpísal tak žalobca ako aj jeho právny zástupca s dátumom doručenia dňa 25.02.2019. V spise nie je záznam o tom, že by žalobca podal žalobu v určenej lehote na súd. Zo spisu vyplýva, že notárka ďalej pokračovala v konaní lustráciou poručiteľky v elektronickom systéme bánk zo dňa 11.09.2019, následne vydala uznesenie zo dňa 12.09.2019 o nepriznaní odmeny banke. Právna zástupkyňa žalobcu na súdnom pojednávaní potvrdila, že im predmetné uznesenie bolo doručené dňa 25.02.2019.

7. Z potvrdenia o odoslaní podania (na č.l. 88 spisu) vytlačeného z aplikácie súdneho registra mal súd preukázané, že žalobca podal žalobu na súd elektronickými prostriedkami dňa 11.06.2019 o 12:59, pričom ako vyplýva z doručenky na čísle listu XX súdneho spisu, žaloba bola doručená súdu 11.06.2019 o 13:34.

8. Podľa § 137 písm. d) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

9. Podľa § 194 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, ak rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, odkáže súd uznesením po márnom pokuse o zmier toho z dedičov, ktorého právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby určenie spornej skutočnosti uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako jeden mesiac.

10. Podľa § 194 ods. 3 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, ak žaloba nebola podaná v lehote, ak bolo konanie o žalobe zastavené alebo ak bola žaloba odmietnutá, platí, že spor o dedičské právo bol rozhodnutý v neprospech žalobcu.

11. Podľa § 475 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak nededí manžel ani žiadny z rodičov, dedia v tretej skupine rovnakým dielom poručiteľovi súrodenci a tí, ktorí žili s poručiteľom najmenej po dobu jedného roku pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktorí sa z tohto dôvodu starali o spoločnú domácnosť alebo boli odkázaní výživou na poručiteľa.

12. Súd vec právne posúdil ako žalobu podľa § 137 písm. d) CSP o určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Osobitným predpisom v tomto prípade § 194 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok. / pozri napríklad Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 506s / Judikatúra súdov dospela k záveru, že ustanovenie § 175k ods. 2 OSP (aktuálne § 194 ods. 1 CMP) nevyžaduje, aby v uznesení súdu v konaní o dedičstve bolo výslovne uvedené, proti ktorým účastníkom má žaloba smerovať. / napríklad NS ČR 21 Cdo 2174/2005 zo dňa 21.03.2006/ Žalobca ako žalovaného správne označil Slovenskú republiku za ktorú konal príslušný správca majetku štátu podľa zákona č. § 5 ods. 1 zákona o správe majetku štátu. Okrem žalobcu, ktorý tvrdil, že bol spolužijúcou osobou poručiťky, potom žiadny iný dedič neprichádzal v zmysle notárkou vykonaného šetrenia a záverov dedičského pojednávania do úvahy.

13. Súd v prvom rade skúmal, či sú splnené podmienky procesnej prípustnosti podanej žaloby. V danom prípade súdna prax ako aj právna teória vychádza zo záveru, že ak bola žaloba na určenie spornej skutočnosti podaná až po uplynutí lehoty určenej v uznesení podľa § 194 CMP, súd žalobu zamietne, prípadne odmietne. V prípade podania žaloby po lehote nie sú totiž splnené predpoklady procesnej prípustnosti takejto určovacej žaloby vyžadované ustanovením § 137 písm. d) CSP. / Smyčková R, Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol Civilný mimosporový poriadok. Komentár 1. Vydanie Bratislava: C.H.Beck, 2017 /

14. Z hľadiska súdnej praxe súd poukazuje na uznesenie NS SR č.k. 3 Cdo 162/2013 zo dňa 13.05.2014, v ktorom bolo dovolanie odmietnuté. Okresný súd Bratislava IV v predmetnom konaní zamietol žalobu, pričom uviedol, že uznesenie o prerušení dedičského konania nadobudlo právoplatnosť dňa 13.04.2010, avšak žalobkyňa podala žalobu až po uplynutí lehoty, čím zmeškala lehotu jedného mesiaca na podanie žaloby. Krajský súd v Bratislave rozsudok č.k. 3 Co 335/2012 zo dňa 29.11.2012 predmetné rozhodnutie ako vecne správne potvrdil. Rovnako konštatoval Krajský súd Banská Bystrica v konaní č.k. 15Co/114/2011 zo dňa 29.02.2012 vecnú správnosť rozhodnutia prvostupňového súdu v obdobnej veci.

15. Súd poukazuje na rozsudok Okresného súdu Partizánske č.k. 5 C 23/2019 zo dňa 08.08.2020, v ktorom súd konštatoval, že v zmysle uznesenia NS SR z 23. mája 2012 sp. zn. 3M Cdo/3/2011 vzhľadom na nesorový charakter dedičského konania, je sporné v konaní či niekto je alebo nie je dedičom je potrebné určiť v sporovom konaní, ale za predpokladu, že žalobca podá žalobu včas, čo sa v danom prípade nestalo, preto musel súd žalobu ako oneskorene podanú zamietnuť a v zmysle § 194 ods.3 CMP bude notár pokračovať v dedičskom konaní po právoplatnosti tohto rozsudku.

16. Zo záznamu podpísaného žalobcom a jeho právnym zástupcom na č.l. 83 dedičského spisu, mal súd preukázané, že zástupcovi žalobcu bolo uznesenie Okresného súdu Malacky č.k. 12 D 535/2018 - 82 zo dňa 25.02.2019 doručené priamo na dedičskom pojednávaní dňa 25.02.2019. Túto skutočnosť zástupca žalobcu na súdnom pojednávaní potvrdil. Proti predmetnému uzneseniu mohol žalobca podať odvolanie v lehote do 15 dní od jeho doručenia, pričom lehota na podanie odvolania začala plynúť nasledujúci deň po doručení uznesenia a to dňa 26.02.2019 a uplynula dňa 13.03.2019. Súd zistil, že na predmetnom uznesení je nesprávne vyznačená právoplatnosť dňom 25.02.2019, pričom súd posúdil právoplatnosť sám v súlade s ustálenou judikatúrou NS SR./ pozri uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo 7. októbra 2020, sp. zn. 1VCdo/6/2019/. Taktiež zástupca žalobcu na súdnom pojednávaní poukázal na to, že vie o skutočnosti, že bola na predmetnom uznesení zle vyznačená právoplatnosť, kdeže mu plynula lehota na podanie odvolania. Právoplatnosť rozhodnutia nastáva priamo zo zákona, t.j. splnením procesných podmienok a nie formálnym následným vyznačením doložky právoplatnosti. V danom prípade bola právoplatnosť vyznačená skorším dátumom ako v skutočnosti nastala a preto v žiadnom prípade nemohla táto skutočnosť negatívnym spôsobom ovplyvniť žalobcu, keďže v prípade riadenia sa touto doložkou, by žalobu podal ešte pred riadnym uplynutím sudcovskej lehoty na jej podanie a nie až po jej uplynutí.

17. Súd má za to, že uznesenie č.k. 12 D 535/2018 - 82 zo dňa 25.02.2019 nadobudlo právoplatnosť dňa 13.03.2019 po uplynutí lehoty na podanie opravného prostriedku žalobcovi ako jedinému účastníkovi dedičského konania. Poverená súdna komisárka stanovila lehotu na podanie žaloby na súd v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti predmetného uznesenia. Predmetná lehota na podanie žaloby uplynula dňa 13.05.2019 / § 121 ods. 3 CSP, § 2 ods. 1 CMP/. Žalobca podal žalobu na súd prostredníctvom portálu ežaloby, pričom súd mal z potvrdenia o odoslaní podania vytlačeného zo

súdneho registra preukázané, že žalobca podal žalobu elektronicky dňa 11.06.2019 o 12:59 hod. a dňa 11.06.2019 o 13:34 hod bola doručená súdu. Súd teda musí uzatvoriť, že žaloba bola podaná na súd po uplynutí lehoty stanovenej uznesením Okresného súdu Malacky č.k. 12 D 535/2018 - 82 zo dňa 25.02.2019. Žalobca súdu nepreukázal, že by žalobu podal včas, pričom súd vychádzal z potvrdenia o podaní žaloby nachádzajúceho sa v súdnom registri (vytlačeného na č.l. 88 spisu), ktoré potvrdzuje odoslanie žaloby elektronicky dňa 11.06.2019 o 12:59 hod. a jej elektronické doručenie súdu toho istého dňa o 13:34 hod.. Vzhľadom k tomu, že súd zistil, že žaloba bola podaná až po uplynutí lehoty v uznesení podľa § 194 CMP, žalobu zamietol. V danom prípade totiž neboli splnené predpoklady procesnej prípustnosti takejto určovacej žaloby vyžadované ustanovením § 137 písm. d) CSP. Hoci je lehota na podanie žaloby podľa ustanovenia § 194 ods. 3 CMP lehotou procesnou a sudcovskou, vzhľadom k tomu, že po jej márnom uplynutí platí, že spor o dedičské právo bol rozhodnutý v neprospech žalobcu, súd nemohol pokračovať v konaní a žalobu musel vyhodnotiť ako procesne neprípustnú.

18. Čo sa týka žiadosti o odpustenie zmeškanie lehoty podanie zástupkyňou žalobcu ústne na súdnom pojednávaní, súd uvádza, že táto žiadosť nespĺňala prípustnú formu podania, keďže podľa § 125 CSP, podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. V danom prípade však písomná forma podania nebola dodržaná, preto súd nemohol na takéto podanie prihliadať. Súd však uvádza, že predmetný návrh nebol ani odôvodnený a nespĺňal ani náležitosti riadnej žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty a ani nebol podaný v zákonnej lehote, keďže takýto návrh by bolo možné podať do 15 dní po odpadnutí prekážky / § 122 CSP/. Súd preto predmetnú žiadosť zamietol. Samotné prípadné podanie žiadosti o odpustenie zmeškania lehoty navyše nevyvoláva suspenzívny účinok a nie je dôvodom na odročenie pojednávania.

19. Súd ďalej uvádza, že lehotu na vykonanie úkonu po jej uplynutí nemôže predĺžiť v prípade tzv. prekluzívnych lehôt, t. j. lehôt, s uplynutím ktorých právne predpisy spájajú zánik práva. Judikatúra súdov potvrdila, že prípadom takejto lehoty je napríklad lehota uvedená v § 194 ods. 1 CMP. V takom prípade notár, ktorý dedičstvo prejednáva, odkáže po márnom pokuse o zmier toho, koho dedičské právo sa mu javí ako menej pravdepodobné na podanie žaloby na súd. Na podanie žaloby súčasne určí lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako jeden mesiac. Účelom podania samostatnej určovacej žaloby je to, aby sa sporné skutočnosti vyriešili v samostatnom sporovom konaní - mimo dedičského konania, ktoré je vo svojej podstate konaním nesporovým. V tomto prípade CMP priamo ustanovuje, že ak ten, kto bol odkázaný na podanie žaloby, žalobu v určenej lehote nepodal, platí, že spor o dedičské právo bol rozhodnutý v jeho neprospech. K predĺženiu lehoty sudcovskej lehoty po jej uplynutí nemôže dôjsť v prípadoch, kde ide o lehoty prekluzívne (napr. lehota na podanie zapieracej žaloby, lehota pre dediča na podanie žaloby podľa § 194 CMP) / Števček, M.Ficová, S. Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, komentár. Praha: C.H. Beck, 2016, 424s/

20. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

21. Podľa § 262 ods.1, 2 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

22. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a teda podľa úspechu strán sporu. Žaloba bola zamietnutá a teda žalovaná mala vo veci plný úspech. Súd jej preto priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške a zaviazal žalobcu na úhradu trov konania vo výške 100%.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie okrem časti v ktorej súd zamietol návrh na odpustenie zmeškanie lehoty do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Malacky, písomne, dvojmo.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.